ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 7.6.2022 г.
COM(2022) 256 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Шестнадесети годишен доклад за 2021 г. относно осъществяването на помощта от Съюза съгласно Регламент (ЕО) № 389/2006 на Съвета от 27 февруари 2006 г. за създаване на инструмент за финансова подкрепа с цел насърчаване на икономическото развитие на общността на кипърските турци

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Шестнадесети годишен доклад за 2021 г. относно осъществяването на помощта от Съюза съгласно Регламент (ЕО) № 389/2006 на Съвета от 27 февруари 2006 г. за създаване на инструмент за финансова подкрепа с цел насърчаване на икономическото развитие на общността на кипърските турци

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Регламент (ЕО) № 389/2006 на Съвета[1] („Регламентът относно помощта“) представлява основата за предоставянето на помощ на общността на кипърските турци. В него е предвидено изискването за ежегодно докладване пред Съвета и пред Европейския парламент.

2. ПРОГРАМИРАНЕ НА ПОМОЩТА

Между 2006 г. и края на 2021 г. бяха предвидени 623 милиона евро за действия по Регламента относно помощта. Поетото през декември 2021 г. задължение по годишната програма за действие за 2021 г. беше в размер на 30,7 милиона евро[2]. Многогодишната финансова рамка (МФР) за периода 2021—2027 г. предостави на програмата многогодишна перспектива посредством разпоредба за стабилно финансиране на годишна основа. Програмата за помощ обаче е с извънреден и временен характер, като целта ѝ е да подготви и улесни, по целесъобразност, пълното прилагане на достиженията на правото на ЕС в зоните на Република Кипър, в които правителството на Република Кипър не упражнява ефективен контрол, след разрешаването на кипърския проблем, и както в Регламента относно помощта, така и в Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2093 на Съвета[3] за определяне на МФР е предвидена възможност за преразглеждане в случай на обединение.

3. МЕХАНИЗМИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Програмата се изпълнява в зоните на Република Кипър, в които правителството на Република Кипър не упражнява ефективен контрол, а прилагането на достиженията на правото на ЕС е временно преустановено по силата на Протокол 10 към Договора за присъединяване. Помощта се осъществява при пряко и непряко управление.

Комисията работи в единствен по рода си политически, правен и дипломатически контекст. Предоставянето на такава помощ не означава признаване на какъвто и да било орган на обществена власт в съответните зони, различен от правителството на Република Кипър. За изпълнението на програмата са необходими *ad hoc* договорености, като същевременно се спазват

[1] Регламент (ЕО) № 389/2006 на Съвета от 27 февруари 2006 г. за създаване на инструмент за финансова подкрепа с цел насърчаване на икономическото развитие на общността на кипърските турци и за изменение на Регламент (ЕО) № 2667/2000 на Съвета относно Европейската агенция за възстановяване (ОВ L 65, 7.3.2006 г., стр. 5).

[2] Решение за изпълнение на Комисията от 13.12.2021 г. за приемане на програма за действие за общността на кипърските турци за 2021 г. (C(2021) 8905).

[3] Регламент (ЕС, Евратом) 2020/2093 на Съвета от 17 декември 2020 г. за определяне на многогодишната финансова рамка за годините 2021—2027 (ОВ L 433I, 22.12.2020 г., стр. 11).

принципите на доброто финансово управление. При нормални обстоятелства в програмите за подпомагане, финансирани от ЕС, споразуменията с правителството бенефициер представляват правната рамка за помощта за развитие. Такива споразумения обаче не могат да бъдат сключени за помощта за общността на кипърските турци. Управлението и намаляването на присъщия риск са част от отговорността на Комисията и приетите мерки включват интензивен мониторинг на договорите и предоставяне на подкрепа за бенефициерите, преразгледани условия на плащане и внимателен подход към използването на банкови гаранции. Помощта включва значителни по размер безвъзмездни средства, чието управление изисква много ресурси.

За да се гарантира успешното въздействие, общността на кипърските турци трябва да бъде ангажирана в максимална степен с подготовката за прилагането на достиженията на правото на ЕС с оглед на оттегляне на суспендирането на неговото прилагане в съответствие с Протокол 10, след уреждането на кипърския въпрос.

Програмният екип извършва дейност чрез Службата за подпомагане на програмата на ЕС в зоните, които не са под ефективния контрол на Никозия. Представителството на Комисията в Кипър също така е домакин на срещи, семинари и пресконференции и предоставя на кипърската общественост на целия остров информация, включително относно програмата за помощ. Освен това Информационният център на ЕС, финансиран по програмата за помощ, провежда редица комуникационни действия и действия за повишаване на видимостта, като предоставя информация за политиките, приоритетите и действията на ЕС в подкрепа на общността на кипърските турци и популяризира европейската култура.

4. ИЗПЪЛНЕНИЕ ПРЕЗ ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД

4.1. Общ преглед

Комисията продължава да прилага Регламента относно помощта, придържайки се към общата цел за подпомагане на обединението. В случай на цялостно уреждане на кипърския въпрос Съветът, на основата на предложение от Комисията, взема решение с единодушие относно необходимите изменения на настоящия регламент.

Действията, предприети през 2021 г., включваха продължаването на редица вече започнали и успешни проекти, като например стипендии на ЕС и мерки за изграждане на доверие в подкрепа на Техническия комитет по културното наследство и на Комитета за безследно изчезналите лица. Специален механизъм продължи да финансира инициативите на техническите комитети за двете общности.

Предоставянето на безвъзмездни средства продължава да бъде ключов елемент на програмата. По-голяма помощ беше предоставена на ключови икономически сектори, които се подготвят за уреждането на кипърския въпрос чрез проекти, насочени към частния сектор, селските райони и развитието на човешките ресурси. Продължиха усилията за постигане на съществено подобряване на актуалното състояние в областта на ликвидирането на болестите по животните и безопасността на храните.

През април 2021 г. Комисията прие два правни акта: Регламент (ЕС) 2021/591 за вписване на наименование в регистъра на защитените наименования за произход

и защитените географски указания „Χαλλούμι“ (Halloumi)/„Hellim“ (ЗНП) и Решение (ЕС) 2021/586, с което се позволява със сирене Halloumi/Hellim да се търгува през демаркационната линия, след като кипърските турци производители приведат производствените си стандарти в съответствие със стандартите на ЕС в областта на здравето на животните и безопасността на храните. От 1 октомври 2021 г. само сирене Halloumi/Hellim, произведено в Кипър по традиционната рецепта, може да бъде пускано на пазара на ЕС с това наименование. Впоследствие бяха стартирани редица мерки за подкрепа, за да се подпомогне изпълнението на пакета относно ЗНП „Halloumi/Hellim“ в рамките на общността на кипърските турци.

Все още се наблюдават значителни пропуски по отношение на капацитета на бенефициерите да прилагат ефективно достиженията на правото на ЕС след цялостно уреждане на кипърския въпрос. Въпреки това общността на кипърските турци продължава да постига добър напредък в редица области и придоби по-ясна представа за предизвикателствата.

Един нерешен проблем остава изграждането на канализационната мрежа на Фамагуста, договорът за което Комисията прекрати през декември 2013 г. Спорът с предишния изпълнител беше отнесен до арбитраж, като производството все още е в ход. Успоредно с това беше сключен договор за съответните ремонтни работи, като те са започнали.

Пандемията от COVID-19 възпрепятства изпълнението на програмата за помощ. Комисията продължи да гарантира, че програмата се изпълнява въпреки обстоятелствата, като въведе мерки за смекчаване на последиците, за да гарантира, че проектите могат да се изпълняват безпрепятствено. Пакет от спешни мерки помогна за осигуряване на най-неотложните медицински доставки, за икономическа подкрепа за микропредприятията и МСП, а също така и за предоставяне на експертни консултации на общността на кипърските турци.

В края на годината по програмата за помощ се изпълняваха 191 договора.

4.2. Напредък по цели

Общата цел на програмата за помощ е да се подпомогне обединението на Кипър чрез насърчаване на икономическото развитие на общността на кипърските турци, като се обръща особено внимание на икономическата интеграция на острова, на подобряването на контактите между двете общности и с Европейския съюз и на подготовката за прилагането на достиженията на правото на ЕС.

Дейностите, предприети през 2021 г. по всяка от целите на Регламента относно помощта, са описани по-долу.

4.2.1. Цел 1: Развитие и преструктуриране на инфраструктурата

Програмата на ООН за развитие (ПРООН) продължи да въвежда „Инструмента за местна инфраструктура“ (LIF) чрез текущи споразумения за финансов принос, подписани с Комисията от името на Съюза, за сумата от 23,4 милиона евро. Механизмът предоставя подкрепа за подготовката и осъществяването на важни местни инфраструктурни инвестиции. В допълнение към тринадесетте значими проекта, подкрепени от LIF, през 2021 г. приключи и оптимизирана трета покана за представяне на предложения за местните общности, с която в списъка на LIF бяха добавени 4 допълнителни проекта. През 2021 г. започнаха строителни

работи по Центъра за сътрудничество в Kormakitis, а за разширяването на пречиствателната станция за отпадъчни води в Morphou бе подписан договор за проектиране и изграждане.

Във водния сектор през ноември 2021 г. беше завършено изграждането на новия канализационен колектор на Никозия (NNTS). Проектът включваше изграждането на 13 км канализационни системи за пренос на отпадъчните води от зоната на Никозия до пречиствателната станция за отпадъчни води на двете общности в Никозия, като самата тя представлява финансиран от ЕС проект, завършен през 2013 г. Проектът ще намали замърсяването на подпочвените води и ще защити общите водни ресурси за целия остров.

Ремонтните работи по канализационните мрежи на Фамагуста започнаха през юли 2021 г., когато бяха налице подходящи условия за ефективно изпълнение на договора.

По двата изменени договора за строителни работи за разширяване на депото за отпадъци и за инсталацията за обезгазяване на депото за отпадъци, които понастоящем представляват инвестиция в размер на над 4,5 милиона евро в управлението на твърдите отпадъци, бе отбелязан добър напредък въпреки пандемията от COVID-19. Измененията дадоха възможност за производство на до 0,8 MW електроенергия от възобновяеми енергийни източници (събиране, обработка и изгаряне на сметищен газ). Произведената електроенергия ще осигурява устойчиво пречистване на отпадъчните води от депото (инфилтрата) в новоизградено пречиствателно съоръжение.

За съжаление бенефициерът не е успял да използва съоръжението за депониране на отпадъци съгласно първоначално предвидения план, включително инсталацията за третиране на инфилтрат. Въпреки че бе пусната в експлоатация през 2021 г., впоследствие пречиствателната станция за инфилтрат е затворена и не е използвана повече от 10 месеца. Това неизбежно доведе до значително влошаване на инвестициите. Комисията работи неуморно за коригиране на това положение и за възстановяване на функционирането на съоръжението.

С договора за услуги, свързани с изграждането на капацитет, бяха въведени принципите на кръговата икономика в практиките за управление на отпадъци в местните общности. Започна работата по създаването на първата организация с нестопанска цел, компетентна в областта на отговорността на производителя, за рециклиране на отпадъци от опаковки. Сега този процес е към приключване. Като част от тази инициатива използването на утайки от отпадъчни води от пречиствателната станция за отпадъчни води в Никозия беше успешно изпробвано и приложено на практика от местните земеделски стопани.

В съответствие с финансирания от ЕС интегриран план за управление на твърди отпадъци на последен етап от изпълнението е предоставянето на безвъзмездни средства за осем местни общности, с които те ще подобрят своята инфраструктура за управление на отпадъците.

Местният технически капацитет за мониторинг на качеството на околната среда бе укрепен чрез обновяване на мрежата за мониторинг на качеството на въздуха и създаване на референтна лаборатория за качеството на въздуха и горивата. Мрежата за мониторинг на качеството на въздуха, която функционира пълноценно през 2021 г., осигурява понастоящем измервания за повече замърсители и за повече на брой места.

4.2.2. Цел 2: Насърчаване на социалното и икономическото развитие

Програмата за помощ продължи да покрива най-неотложните нужди, установени от сектора на здравеопазването, за борба с пандемията от COVID-19, и предостави спешен икономически пакет на стойност 11 милиона евро за смекчаване на социално-икономическото въздействие.

Проектът „Иновативно предприемачество и диалог“, реализиран съвместно с Northern Ireland Cooperation Overseas (NI-CO), беше основното средство за подпомагане на борбата с неблагоприятните икономически последици от пандемията. Общо 7,2 милиона евро бяха отпуснати за схемата за безвъзмездни средства „Гарантиране и създаване на работни места“, в рамките на която 86 успешни микро- и малки предприятия ще получат финансиране с максимален размер 60 000 EUR.

В областта на развитието на селските райони беше удължен срокът на проект за техническа помощ по отношение на консултантските услуги в областта на селското стопанство (FAS), като той ще приключи през януари 2024 г. Той има за цел да помогне на земеделските стопани кипърски турци при изпълнението на стратегията за FAS, която включва предоставянето на консултации, обучение и изграждане на капацитет на местните консултанти.

С цел да се подпомогне изпълнението на пакета относно ЗНП „Halloumi/Hellim“, през 2021 г. беше договорена ключова намеса в областта на безопасността на храните и готовността за действия при кризи на стойност 3,1 милиона евро. Проектът за техническа помощ има за цел да ускори прилагането на съобразени с изискванията на ЕС стандарти за хигиената на храните и безопасността на храните в общността на кипърските турци и да подобри готовността за действия при евентуални кризи, свързани с болести по животните.

Освен това по проекта за техническа помощ за повишаване на професионалните умения на ветеринарните специалисти с оглед на предотвратяването, контрола и ликвидирането на болестите по животните беше завършено второ мащабно вземане на проби и изследване на животни за приоритетни заболявания (бруцелоза и туберкулоза). Комисията осигури лабораторни тестове, ветеринарни консумативи и услуги за вземане на проби и изследване на животни. Бяха взети проби от над 6100 стада и над 427 000 животни (едър рогат добитък, овце и кози) с цел да се открият заразените животни и да се изведат от животновъдните стопанства. В резултат на това намалява разпространението на бруцелоза сред общността на кипърските турци.

Подкрепата от страна на ЕС допринесе и за по-нататъшния напредък в привличането на частни ветеринарни лекари за вземането на проби и изследването на животни. Беше осигурено и лабораторно оборудване на стойност почти 500 000 EUR, за да се подпомогне увеличаването на обхвата и надеждността на изследванията в лабораториите в областта на храните и здравеопазването.

В сектора на образованието проектът за техническа помощ за подобряване на преподаването и ученето спомогна за извършването на анализ на състоянието на непрекъснатото професионално развитие и анализ на използването на информационни и комуникационни технологии в общността на кипърските турци. Комисията продължава да преследва дългосрочната си цел за привеждане

на образованието на децата от общността на кипърските турци в съответствие с най-добрите международни практики.

Проектът на стойност 1,1 милиона евро за оборудване на началните училища с научни лаборатории е завършен. В 48 начални училища беше доставено и монтирано обзавеждане и оборудване. На бенефициера беше доставена и подвижна лаборатория (специално оборудван автобус). Бяха организирани редица практически обучения за учители в началните училища, които ще провеждат уроци в лабораториите. Успоредно с това беше стартирана съпътстваща мярка за предоставяне на насоки относно ефективното използване и устойчивостта на лабораториите. Продължи подготовката за осигуряване на лаборатории за средните училища.

Въпреки че беше донякъде прекъснат от пандемията от COVID-19, проектът за съставяне на учебни програми за професионално образование и обучение продължи в избраните области на професионалното образование с цел повишаване на пригодността за заетост на младите хора. Бенефициерите многократно заявиха своята удовлетвореност от дейностите по проекта и отправиха искане за неговото удължаване с още 2 години.

Програмата за икономически мониторинг, провеждана от Световната банка, продължи да предоставя допълнителен задълбочен анализ, техническа помощ и предложения за подобрения. Програмата беше насочена към макроикономическия анализ и устойчивото развитие, бизнес средата и свързаните с търговията последици от обединението, пригодността за заетост и уменията със специален акцент върху икономическото овластяване на жените, както и към задълбочен анализ на специфични аспекти на селскостопанското производство.

В областта на статистиката през 2021 г. бяха подписани два договора за предоставяне на ИТ инфраструктура и техническа помощ с цел подобряване на ефективността на дейностите и управлението на източниците на административни данни. Тези проекти се допълват от целева помощ, предоставяна чрез инструмента на Комисията за техническа помощ и обмен на информация (TAIEX) и Световната банка. Проектите са част от по-широка стратегия на ЕС за подобряване на изготвянето на статистически данни в общността на кипърските турци.

4.2.3. Цел 3: Насърчаване на помирението, мерки за изграждане на доверие и подкрепа за гражданското общество

Комитетът за безследно изчезналите лица (КБИЛ), подкрепен от програмата за помощ чрез споразумение за финансов принос с ПРООН, продължи работата си на място и лабораторната си дейност. Към края на 2021 г. от общо 2002 безследно изчезнали лица КБИЛ е ексхумирал тленните останки на 1184 лица. 1023 от тях бяха генетично идентифицирани и върнати на семействата им. Пандемията и изключително горещото време през 2021 г. забавиха значително изкопните работи, което накара членовете на КБИЛ да продължат да прилагат своята стратегия за изкопни работи при извънредни ситуации в случай на непредвидени събития.

През декември 2021 г. беше подписано ново споразумение за финансов принос в размер на 2,6 милиона евро, за да се предостави финансиране за работата на КБИЛ през 2022 г. Като цяло през периода 2006—2021 г. ЕС е отпуснал над 30

милиона евро, което представлява 75 % от цялото финансиране за КБИЛ за този период.

Опазването на културното наследство чрез Техническия комитет по културното наследство (ТКОКН), в който участват и двете общности, продължи да бъде основен компонент от мерките за помирение и изграждане на доверие, подкрепяни по програмата за помощ, като през 2021 г. бяха завършени 18 проекта. Програмата за културно наследство е получила средства от ЕС в общ размер приблизително 22 милиона евро. Това осигури възможност за опазване, структурно укрепване, физическа защита или възстановяване на над 107 обекта на културното наследство на острова.

Механизмът за подпомагане на техническите комитети на двете общности продължи да обединява двете общности и да решава ежедневните предизвикателства, пред които са изправени кипърските граждани. Въпреки пандемията комитетите по култура, околна среда, образование и здравеопазване осъществиха редица целеви дейности.

След успешното прилагане на пилотната схема за стипендии за двете общности от United World Colleges (UWC) ново споразумение осигури възможност на 10 студенти кипърски турци и 10 студенти кипърски гърци да започнат международната бакалавърска програма за получаване на дипломи в различни държави през 2021 г. Осъществяваните от UWC действия включват също така междуобщностни дейности за ангажиране на младите хора и кратки курсове, насочени към овластяване на младежите с цел те да постигнат положителна промяна в своите общества.

Подкрепата за гражданското общество продължи и през 2021 г. Проектът „Гражданско пространство“, чрез който на организациите на гражданското общество се предоставя техническа помощ, продължи да спомага за изграждането на капацитета на организациите на гражданското общество, да насърчава създаването на благоприятна среда за развитието на гражданското общество и да стимулира изграждането на мрежи и осъществяването на съвместни действия с кипърските гърци и други организации на гражданското общество от ЕС. Компонентът за активно гражданство на проекта „Гражданско пространство“, известен още като „Станете граждани“ („Grow Civic“), беше преразгледан и ще подкрепя основаните на правата действия на организациите на гражданското общество и активистите.

В рамките на схемата „Кипърското гражданско общество в действие VII“ бяха отпуснати общо 11 нови безвъзмездни суми, предимно за по-малки организации на гражданското общество на местно равнище. През 2021 г. бяха успешно приключени по-голямата част от проектите по предходната покана и поканата за представяне на предложения за борба с трафика на хора. Останалите са в заключителната си фаза на изпълнение. Получателите на безвъзмездни средства, които са кандидатствали с партньори от двете общности, продължиха да си сътрудничат със своите колеги кипърски гърци.

През октомври 2021 г. сдружението „Human Rights Platform“ започна да изпълнява финансираните от ЕС преки споразумения за безвъзмездни средства. Платформата ще наблюдава и докладва относно борбата с трафика на хора, правата на бежанците, правата на ЛГБТИ+, участието на съответните заинтересовани страни, условията на задържане и защитата от изтезания. Тя

също така ще подкрепя жертвите и ще укрепва капацитета на гражданското общество по въпроси, свързани с правата като цяло.

Като част от схемата за безвъзмездни средства на местната общност в Никозия беше изграден подслон за настаняване на жертвите на домашно насилие. Проектът също така спомогна за повишаване на осведомеността и усъвършенстване на процедурите за подкрепа в общността на кипърските турци.

4.2.4. Цел 4: Сближаване на общността на кипърските турци с Европейския съюз

Управлението на програмата за стипендии в ЕС е делегирано на Британския съвет от академичната 2014—2015 г. Наличният бюджет по последната покана позволи финансирането на 136 стипендии за академичната 2021—2022 г. Тези стипендии подпомагат студенти през първата година от университетското им образование, дипломирани студенти в магистърски или докторски програми, както и изследователи и специалисти в по-нататъшното развитие на техните езикови и професионални умения в държавите от ЕС.

От 2007 г. са предоставени суми в рамките на приблизително 2000 схеми за безвъзмездни средства, за да се осигури възможност за учене в над 100 места на обучение в ЕС, с участието на над 100 университета в 23 държави от ЕС, както и за обучение, свързано с над 20 различни професии. От 2022 г. Британският съвет ще бъде заменен от Гьоте институт като партньор по изпълнението. С Колежа на Европа беше финализирано споразумение за стипендии за до трима кипърски турци, при условие че отговарят на критериите за прием.

През 2021 г. Информационният център на ЕС, управляван от Службата за подпомагане на програмата на ЕС съвместно с Представителството на Комисията в Кипър, постигна висока степен на видимост за ЕС чрез своите дейности както онлайн, така и офлайн. Центърът обхвана над 20 свързани с ЕС теми, включително равенството между половете, основаното на пола насилие, правата на ЛГБТИ+, правата на хората с увреждания, дезинформацията и здравословните и безопасни условия на труд. Европейският зелен пакт беше популяризиран чрез уебинари относно устойчивата енергия, енергийната ефективност, предотвратяването на пожари, нулевото замърсяване, управлението на отпадъците и отпадъците от опаковки.

Информационният център на ЕС организира 32 мероприятия, включително мащабна онлайн кампания за Деня на Европа и 79 повтарящи се прояви, включително поредица от онлайн концерти, запознаване с нови европейски езици и семинари по изкуствата. Проявите привлякоха над 15 000 участници. Беше стартирана и проведена широкомащабна информационна кампания „Здравословен начин на живот за всички“. И накрая, бяха изготвени 12 бюлетина и 9 инфографики/публикации, разпространени бяха 471 информационни продукта и бяха публикувани 289 новинарски статии и 11 телевизионни клипа в местните медии.

Посещенията в страницата във Фейсбук на „Abbilgi“ потвърждават популярността на дейностите с над 2000 нови последователи през 2021 г., с което общият брой последователи след създаването ѝ достигна 22 812.

4.2.5. Цели 5—6: Подготовка на общността на кипърските турци за въвеждане и прилагане на достиженията на правото на ЕС

Инструментът на Комисията за техническа помощ и обмен на информация (TAIEX) се използва за постигане на цели 5 и 6 от Регламента относно помощта, като по този начин спомага за подготвянето на общността на кипърските турци за прилагането на достиженията на правото на ЕС с оглед на оттегляне на суспендирането на неговото прилагане след влизането в сила на цялостно уреждане на кипърския въпрос.

През 2021 г. продължи помощта в 12 основни области или „сектори“ от достиженията на правото на ЕС. Подкрепата по TAIEX беше успешно адаптирана към онлайн средата, като беше отчетен повишен интерес в почти всички сектори. През 2021 г. бяха организирани общо 147 събития по TAIEX, което представлява много рязко увеличение в сравнение с 49 събития през 2020 г. В допълнение към редовните дейности по TAIEX бяха положени усилия за изготвяне на база данни с всички правни текстове, изготвени с подкрепата на TAIEX, и за подобряване на качеството на писмения и устния превод в общността на кипърските турци.

Здравните експерти на TAIEX предоставяха постоянна помощ като част от ответните мерки във връзка с COVID-19. Подкрепата беше насочена към мерки за откриване и смекчаване на последиците, предимно мерки в областта на общественото здраве, ефективна стратегия за тестване и планове за ваксиниране. Експертите помогнаха и за повишаване на капацитета на лабораториите и за създаване на мрежа за уведомяване за фармакологична бдителност в общността на кипърските турци.

Продължи подкрепата по линия на TAIEX за търговията през демаркационната линия (Регламент (ЕО) № 866/2004). През 2021 г. независими експерти с мандат от Комисията възобновиха редовните инспекции на картофи, мед и прясна риба.

4.3. Финансово изпълнение (договори и плащания)

4.3.1. Сключване на договори

През 2021 г. Комисията подписа правни задължения в размер на 30 милиона евро. Това означава, че изоставането по договорите е премахнато, като се вземат предвид ограниченията от човешки и финансов характер, пропуските в готовността за бъдещо въвеждане на достиженията на правото на ЕС и устойчивостта на проектите.

4.3.2. Плащания

Плащанията през 2021 г. бяха в размер на общо 38 милиона евро (41 милиона евро през 2020 г.).

4.4. Мониторинг

Комисията е пряко отговорна за изпълнението на повечето проекти (пряко управление). Мониторингът от страна на служителите на Комисията е на много високо равнище и включва постоянни контакти с изпълнителите, проверки на място, срещи на обектите и заседания на управителните съвети. Техническата помощ, предоставяна от Екипа за подкрепа във връзка с безвъзмездните средства, продължи да подкрепя Комисията при мониторинга на изпълнението на договорите за отпускане на безвъзмездни средства, като същевременно подпомагаше бенефициерите на безвъзмездни средства при прилагането на правилата на ЕС за изпълнение на договори за отпускане на безвъзмездни

средства, включително правилата за вторичното възлагане на обществени поръчки.

Освен това Комисията изпълнява редица договори чрез непряко управление. Изпълнителните организации, като например ПРООН, Британският съвет и NI-CO, докладват на Комисията съгласно съответните рамкови споразумения. Комисията е тясно ангажирана с ежедневния мониторинг на тези действия.

4.5. Одит и контрол

Препоръките от последния одит, извършен от Службата за вътрешен одит през 2017 г., свързани с договореностите за вътрешен контрол в областта на обществените поръчки, бяха изцяло изпълнени.

4.6. Оценка

В рамките на проекта за ориентиран към резултатите мониторинг (ОРМ) продължи прегледът на избраните действия, като бяха проведени планираните обучения за подобряване на капацитета за вътрешен мониторинг на съответните заинтересовани страни. Препоръките на експертите по ОРМ във връзка с целесъобразността, ефективността, ефикасността и устойчивостта са в процес на изпълнение в рамките на разгледаните действия и извън тях.

През 2021 г. приключи междинната оценка на програмата за помощ. Нейната цел беше да се предостави цялостно независимо оценяване и да се съберат доказателства за напредъка при постигането на целите на Регламента относно помощта за периода 2013—2018 г. В окончателния доклад се стигна до заключението, че програмата за помощ може да се счита за изключително релевантна и предвид специфичните обстоятелства в контекста на общността на кипърските турци — относително успешна инициатива със значителна добавена стойност за ЕС.

4.7. Информация, публичност и популяризиране

Като цяло през 2021 г. бяха изпълнени 394 действия за популяризиране и комуникация, главно онлайн поради ограниченията, свързани с COVID-19. Напредна подготовката за брошурите за подкрепата на ЕС в отговор на COVID-19 и за развитието на частния сектор.

4.8. Консултации с правителството на Република Кипър

Проведени бяха срещи с представители на правителството на Република Кипър — както лично, така и онлайн. Комисията продължава да разчита на сътрудничеството от страна на правителството за проверка на правата на собственост и за улесняване на работата на техническите комитети на двете общности. Комисията провежда редовни срещи с Постоянното представителство.

5. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Комисията продължава да предоставя подкрепа съгласно Регламента относно помощта, за да подпомага обединението на Кипър чрез насърчаване на икономическото развитие на общността на кипърските турци посредством работата, която извършва в съответствие с шестте цели на Регламента относно помощта. През 2021 г. подкрепата продължи да бъде насочена към области, които представляват конкретен проблем за бъдещото съответствие с достиженията на правото на ЕС.

Опитът от предоставени в миналото помощи и зрелостта на проектите ще продължат да бъдат отразявани в бъдещите програмни периоди. Усилията ще продължат да бъдат съсредоточавани върху постигането на по-голямо въздействие в приоритетни области чрез по-малко на брой, но по-мащабни действия.

Според необходимостта Комисията е готова да осигури ресурси, включително по линия на програмата за помощ, в подкрепа на преговорите за уреждане на конфликта под егидата на ООН.